

รายงานการศึกษาด้านป่าชุมชน

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชายน้ำ
บริเวณรอบเกาะเมือง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

PEOPLE' S PARTICIPATION ON RIVERSIDE FOREST CONSERVATION
AROUND THE CITY ISLAND, PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA DISTRICT,
PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA PROVINCE

โดย

นายเสกสรรค์ กวณะปานิก

นางสาววารินทร์ ตริมงคล

สำนักงานป่าไม้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปีงบประมาณ 2546

บทคัดย่อ

เสกสรร กวณะปานิก และ วรินทร์ ตรีมงคล : การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชาวน้ำบริเวณรอบเกาะเมือง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการพัฒนาป่าชุมชนลงสู่ท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2546 กรมป่าไม้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชาวน้ำบริเวณรอบเกาะเมือง อันจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชาวน้ำบริเวณรอบเกาะเมือง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่าง จำนวน 384 ตัวอย่าง วิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows) สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าสูงสุด ต่ำสุด และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Chi-square)

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนครัวเรือนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ที่ระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมามีส่วนร่วมที่ระดับต่ำ และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 18.2 และ 17.7 ตามลำดับ โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในภาพรวมยังมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ในภาพรวมถือว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ปัจจัยเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และการมีตำแหน่งทางสังคมหรือการเป็นสมาชิกขององค์กร/สมาคมทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชาวน้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ครัวเรือนตัวอย่างมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยรวมกันปลูกต้นไม้เพิ่มเติมเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และช่วยกันประชาสัมพันธ์ไม่ให้ตัดต้นไม้ภายในชุมชนสำหรับต้นไม้ที่ชุมชนต้องการปลูกไว้ชาวน้ำ ควรเป็นต้นไม้ประเภทที่มีดอกสวยงาม มีผล ยอดอ่อนรับประทานได้ และมีระบบรากยึดแน่นป้องกันตลิ่งพัง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ คือ หน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดตั้งเป็นองค์กรหรือคณะกรรมการ และควรจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้นำชุมชนและบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดทักษะและแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำหลัก : การมีส่วนร่วม (Participation)